การรับรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อภาวะซึม เศร้าของนัก เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรง เรียน เตรียมอุดมศึกษาและโรง เรียนพุทธจักรวิทยา

นางสาวอังคณา ปรีชาเมตตา

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิต เวชศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2540
ISBN 974-638-794-4
สิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GUARDIAN AWARENESS OF DEPRESSION IN GRADE 10 STUDENTS OF TRIUM UDOM SUKSA AND PHUTHAJAK VITTAYA SCHOOLS

MISS ANGKANA PREECHAMETTA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE IN MENTAL HEALTH

DEPARTMENT OF PSYCHIATRY

GRADUATE SCHOOL

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 1997

ISBN 974-638-794-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การรับรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อภาวะซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและโรงเรียนพุทธจักรวิทยา
โดย	นางสาวอังคณา ปรีชาเมตตา
ภาควิชา	จิตเวชศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงควงใจ กสานติกุล
	ย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง ลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต
	^ \
	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย (ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์)
คณะกรรมการสอบวิ	ทยานิพนธ์
	ประธานกรรมการ (ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงสุวัทนา อารีพรรค)
	อาจารย์ที่ปรึกษา (รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงดวงใจ กสานติกุล)
	กรรมการ (รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงอุมาพร ตรังคสมบัติ)

นางสาวอังคณา ปรีชาเมตตา: การรับรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อภาวะชึมเศร้าของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา และโรงเรียนพุทธจักรวิทยา (GUARDIAN AWARENESS OF DEPRESSION IN GRADE 10TH STUDENTS OF TRIUM UDOM SUKSA AND PHUTHAJAK VITTAYA SCHOOLS) อ.ที่ปรึกษา: รศ.พญ.ดวงใจกสานติกุล; 138 หน้า, ISBN 974-638-794-4

การวิจัยนี้ศึกษาถึงการรับรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อภาวะซึมเศร้า และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการรับรู้ ของผู้ปกครอง รวมทั้งความชุกของภาวะซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 4 ของโรงเรียนเตรียมอุดม ศึกษาและโรงเรียนพุทธจักรวิทยา ซึ่งมีความแตกต่างหลาย ๆ ด้าน เช่น สัมฤทธิผลของการเรียนของ นักเรียน ระดับการศึกษา รายได้ และสถานะทางสังคมของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน และ ผู้ปกครอง จำนวน 143 คู่และ 140 คู่ จากสองโรงเรียนตามลำดับ ด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดย ให้นักเรียนตอบแบบวัดภาวะซึมเศร้าแบบวัดด้วยตนเองสำหรับคนไทย ซึ่งมี 20 ข้อ (คะแนน > 25 ให้ ความเชื่อมั่นที่ 0.91) และให้ผู้ปกครองประเมินแบบวัด The Columbia Impairment Scale (CIS) ซึ่งใช้จุดตัด ที่ 16 ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.88 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ t-test, F-test, ANOVA, Chi-sqare

ผลการวิจัยพบว่า

- 1. การรับรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อภาวะซึมเศร้าของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง (p < 0.01) ผู้ปกครองจำนวน 19 คน (8.1%) ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุมาก ระดับการ ศึกษา (p < 0.01) และรายได้ที่ต่ำ (p < 0.05) พบว่ารับรู้ปัญหาและสภาพอารมณ์ได้ตรงกับนักเรียน มากกว่า ผู้ปกครอง (91.9%) และนักเรียนส่วนใหญ่ประเมินไม่พบมีปัญหาด้านพฤติกรรมและอารมณ์ (คะแนนเฉลี่ยของ CIS ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา = 4.68 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา = 8.15)
- 2. ผู้ปกครองที่ประเมินปัญหา (CIS) ไม่ตรงกับสภาพอารมณ์ของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ และเมื่อจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา พบว่า ไม่มีตัวแปรใดที่มีความแตกต่าง
- 3. ความชุกของภาวะซึมเศร้าของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียนเท่ากับร้อยละ 19.8 (n = 56 คน) โดยนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพบความชุกเท่ากับร้อยละ 14.0 (25 คน) นักเรียนโรงเรียน พุทธจักรวิทยาพบความชุกเท่ากับร้อยละ 25.7 (36 คน)

กาควีชา จิตเวชศาสตร์	ลายมือชื่อนิสิต ซึ่งการท ปรีชาเมตา
สาขาวิชาสุขภาพจิต	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา2540	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3972451930 : MAJOR MENTAL HEALTH

KEY WORD:
DEPRESSION/AWARENESS/GUARDIAN/GRADE 10TH STUDENTS

ANGKANA PREECHAMETTA: GUARDIAN AWARENESS OF DEPRESSION IN GRADE 10TH STUDENTS OF TRIUM UDOM SUKSA AND PHUTHAJAK VITTAYA SCHOOLS. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF. DUANGJAI KASANTIKUL M.D.; 138 pp. ISBN 974-638-794-4.

This thesis focused on the guardian's awareness of depression, its related factors and the prevalence of depressive state in grade 10th students of Trium Udom Suksa and Phuthajak Vittaya schools. These two schools were different in many aspects including students' academic accomplishments, parents', education, income and social status. There were 143 and 140 pairs of students and guardians of each school. They were recruited by simple random sampling. The students were to complete self-report depression scale for Thai people of 20 items (cut-off score > 25 which realibility = .91) while guardians performed The Columbia Impairment Scale (CIS cut-off score > 16). The study was cross-sectional descriptive approach. The collected data were analysed by using t-test, F-test, ANOVA and Chi-square.

The results were

- 1. The guardian's awareness of students' depression of both school was different significantly (p < 0.01). Nineteen guardians with older age, lower education (p < 0.01) and lower income (p < 0.05) were likely to correctly identified 19 students with emotional problem. Most guardian (91.9%) and students both reported no behavioral and emotional problems (Mean CIS score of each school was 4.68 and 8.15 respectively)
- 2. For the uncorresponding group, the guardian's awareness (CIS are more or less than 16) and the student depression scores are either more or less than 25 in both schools. The difference is not statistically significant.
- 3. The prevalence of depressive state in grade 10 th students of both schools is 19.8 % (n = 56) Trium Udom 14.0 % (n = 25) and Phutajak 25.7% (n = 36)

ภาควิชา จิตเวชศาสตร์	ลายมือชื่อนิสิต ขังกรา มะชาเมทา
สาขาวิชาสุขภวพจิต	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา2540	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม~

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สาเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจากหลาย ฝ่าย ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงดวงใจ กสานติกุล อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความคิดเห็นในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์แพทย์หญิงสุวัทนา อารีพรรค ประธานกรรม การสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์แพทย์หญิงอุมาพร ตรังคสมบัติ กรรมการสอบวิทยา นิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิคเห็นต่าง ๆ รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆให้วิทยานิ พนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงนั้นที่กา ทวิชาชาติ หัวหน้าภาค วิชาจิตเวชศาสตราจารย์เป็นอย่างยิ่ง ที่ให้ความเมตตาช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัย รู้สึกชาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อาพล สูอาพัน และอาจารย์นายแพทย์นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ และอาจารย์ทุกท่าน ในภาควิชาจิตเวชศาสตร์ที่ให้การช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระกุณผู้อำนวยการ คณะครูอาจารย์ นักเรียนและผู้ปกครองของโรงเรียน เตรียมอุดมศึกษาและโรงเรียนพุทธจักรวิทยา ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณทุกกนในครอบครัวปรีชาเมตตา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตรา จารย์ คร.อารยะ ปรีชาเมตตา พี่ชายที่ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนในการศึกษามาโดย ตลอด และขออุทิศส่วนที่ดีทั้งหมดให้กับบิดาซึ่งเป็นกำลังใจยิ่ง ๆ และอยู่เบื้องหลังความสำเร็จ ในวันนี้ของผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คุณสมบุญ บุญศีกุล เป็นอย่างยิ่งในความอนุเคราะห์ในเรื่องการวิเคราะห์ ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ที่จะสืมไม่ได้คือ ขอขอบคุณ คุณพัชรินทร์ รัมยาพฤกษ์ เป็นอย่างยิ่ง ที่ให้ทั้งกำลังใจ คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้วิจัยอย่างคียิ่ง โดยเฉพาะการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มอย่างสมบูรณ์

อังคณา ปรีชาเมตตา

สารบัญ

	•	
		หน้า
1 110	คัดย่อภาษาไทยคัดย่อภาษาไทย	. 1
	คัดย่อภาษาอังกฤษ	
	ศิกรรมประกาศ	
	รบัญตาราง	
สา'	รบัญแผนภูมิ	. ณ
บท	ที่	
1.	บทนำ	
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	. 1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	. 3
	สมมุติฐานการวิจัย	. 4
	ขอบเขตการวิจัย	. 4
	ข้อตกลงในการวิจัย	. 4
	คานิยามศัพท์	. 5
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	. 6
2.	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัยรุ่น	. 7
	ความหมายของภาวะชืมเศร้า	. 14
	ภาวะชืมเศร้าในวัยรุ่น	. 17
	งานวิจัยเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้า	. 23
	การรับรู้ของผู้ปกครองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	. 26
3.	วิธีการดำเนินการวิจัย	
	ตัวอย่างประชากร	. 29
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	. 32
	กระบวนการดำเนินการวิจัย	. 35
	การวิเคราะห์ข้อมูล	. 37

สารบัญ (ค่อ)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย	39
5. สรุบผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	114
เอกสารอ้างฮิง	130
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย	134
แบบสอบถามปัญหาสุขภาพแบบวัดด้วยตนเองเพื่อ ตรวจวัดโรคซึมเศร้า (HRSR)	136
นักเรียน (CIS)	137
ประวัติผู้ เขียบ	138

สารบัญคาราง

ตาราง	หน้า
2.1 การสำรวจชุมชนเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่นในต่างประเทศ	19
2.2 การสำรวจชุมชนเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าของวัยรุ่นในต่างประเทศ	
1. จานวนและร้อยละของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน จาแนกตามลักษณะทั่วไป	
2. จำนวนและร้อยละของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและโรงเรียนพุทธจัก	
จาแนกตามลักษณะทั่วไป	
3. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองทั้ง 2 โรงเรียน จำแนกตามลักษณะทั่วไป	
4. จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและโร	
พุทธจักรวิทยา จำแนก ต ามลักษณะทั่วไป	
5. ความถี่ของการเลือกคำตอบแบบวัด HRSR รายข้อของทั้ง 2 โรงเรียน	
6. ความถี่ของการเลือกคาตอบแบบวัด HRSR รายข้อของนักเรียนโรงเรียนเตรีย	
ศึกษาและโรงเรียนพุทธจักรวิทยา	•
7. ความถี่ของการเลือกคาิตอบแบบวัด CIS รายข้อของผู้ปกครองของทั้ง 2 โรง	
8. ความถี่ของการเลือกคำตอบแบบวัด CIS รายข้อของผู้ปกครองของนักเรียน	
โรงเรียนเตรียมอุคมศึกษา	59
9. ความถี่ของการเลือกคำตอบแบบวัด CIS รายข้อของผู้ปกครองของนักเรียน	
โรงเรียนพุทธจักรวิทยา	60
้ 10.จำนวนและร้อยละของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาในกลุ่มที่การรับรู้ของ	
ต่อภาวะซึมเศร้าของนักเรียนตรงกัน จำแนกตามลักษณะทั่วไป	•
11.จำนวนและร้อยละของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาในกลุ่มที่การรับรู้ของ	
ต่อภาวะชืมเศร้าของนักเรียนไม่ตรงกัน จาแนกตามลักษณะทั่วไป	•
12. จานวนและร้อยละของนักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยาในกลุ่มที่การรับรู้ของผู้ป	
• ต่อภาวะชืมเศร้าของนักเรียนตรงกัน จาแนกตามลักษณะทั่วไป	
13.จานวนและร้อยละของนักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยาในกลุ่มที่การรับรู้ของผู้ป	
ต่อภาวะ ช มเศร้าของนักเรียนไม่ตรงกัน จาแนกตามลักษณะทั่วไป	
14.จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาในกลุ่มที่รับรู้ตรงกับ	
จาแนกตาบลักษณะทั่วไป	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

15.จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองโรงเรียนเตรียมอุคมศึกษาในกลุ่มที่รับรู้ไม่ตรงกับนัก
เรียน จาแนกตามลักษณะทั่วไป
16.จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองโรงเรียนพุทธจักรวิทยาในกลุ่มที่รับรู้ตรงกับนักเรียน
จาแนกตามลักษณะทั่วไป
17.จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองโรงเรียนพุทธจักรวิทยาในกลุ่มที่รับรู้ไม่ตรงกับนักเรียน
จาแนกตามลักษณะทั่วไป83
18.จำนวนของผู้ปกครองซึ่งมีการรับรู้ต่อภาวะซึมเศร้าของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน86
19.แสดงความสัมพันธ์ของการรับรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อภาวะซึมเศร้าของนักเรียนทั้ง
2 โรงเรียน จาแนกตามโรงเรียน
20.แสดงความสัมพันธ์ของการรับรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อภาวะซึมเศร้าของนักเรียนทั้ง
2 โรงเรียน จาแนกตามตัวแปร
21.แสดงความสัมพันธ์ของผู้ปกครองทั้ง 2 โรงเรียนในกลุ่มที่การรับรู้ของผู้ปกครองตรงกับ
นักเรียน จำแนกตามโรงเรียน89
22.แสดงความสัมพันธ์ของผู้ปกครองทั้ง 2 โรงเรียนในกลุ่มที่การรับรู้ของผู้ปกครองตรงกับ
นักเรียน จำแนกตามตัวแปร90
23.แสดงความสัมพันธ์ของผู้ปกครองทั้ง 2 โรงเรียนในกลุ่มที่การรับรู้ของผู้ปกครองไม่ตรง
กับนักเรียน จำแนกตามโรงเรียน
24. แสดงความสัมพันธ์ของผู้ปกครองทั้ง 2 โรงเรียนในกลุ่มที่การรับรู้ของผู้ปกครองไม่ตรง
กับนักเรียน จำแนกตามตัวแปร92
25.ภาวะชืมเศร้าของนักเรียนที่ผู้ปกครองรับรู้ในกลุ่มที่ตรงกันและไม่ตรงกัน93
26.ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบค่า t ของการรับรู้
ของผู้ปกครองที่มีต่อภาวะซึมเศร้าของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน จำแนกตามโรงเรียน.94
27.ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบค่า t ของการรับรู้
ของผู้ปกครองที่มีต่อภาวะซึมเศร้าของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน จำแนกตามเพศ95
28.การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-Test) ของการรับรู้ของผู้ปกครองค่อ
ภาวะชืมเศร้าของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน จำแนกตามตัวแปร
29.การทคสอบความแตกต่างของคะแนนเฉสี่ยการรับรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อภาวะชืมเศร้าของ
นักเรียนในกลุ่มตรงกันทั้ง 2 โรงเรียน จำแนกตามการศึกษาของผู้ปกครองเป็นรายคู่.98

สารบัญตาราง (ต่อ)

30 .การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉสี่ยการรับรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อภาวะซึมเศร้า
ของนักเรียนในกลุ่มที่ไม่ตรงกัน จาแนกตามระดับรายได้ของผู้ปกครองเป็นรายคู่99
31.ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบค่า t ของการรับรู้ของ
ผู้ปกครองที่มีต่อภาวะซึมเศร้าของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและโรงเรียน
พุทธจักรวิทยา จำแนกตามเพศ100
32.การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเคียว (F-Test) ของการรับรู้ของผู้ปกครองค่อภาวะ
ซึมเศร้าของนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและโรงเรียนพุทธจักรวิทยา จำแนก
ตามตัวแปรที่ศึกษา
33.การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉสี่ยการรับรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อภาวะซึมเศร้าของ
นักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยาในกลุ่มตรงกัน จาแนกตามอายุของผู้ปกครองเป็นรายคู่.10
34.แสดงค่าคะแนน X, Sd, RANGE ของภาวะซึมเศร้าของนักเรียนตามการรับรู้ของ
ผู้ปกครองตามแบบสอบถาม CIS105
35.ความชุกของภาวะชืมเศร้าของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน
36.ความชุกของภาวะขึ้นเศร้าของนักเรียนแยกตามโรงเรียน

สารบัญแผนภูมิ

แพนภูมิ	
 กราฟแท่งแสดงค่าความถี่ร้อยละที่ผู้ปกครองของทั้ง 2 โรงเรียนประเมิน ปัญหาการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน CIS<16 และนักเรียนไม่มี 	
ภาวะซึมเศร้า HRSR<25	110
ภาวะซึมเศร้า HRSR>25	111
ปัญหาการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน CIS>16 แต่นักเรียนไม่มี ภาวะซึมเศร้า HRSR<25	112
4.การ เพียงกานสังหาคารามกระยบสะหญุบกคระยงของทั้ง 2 เรงเรียนบระเมน ปัญหาการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน CIS<16 แต่นักเรียนมี ภาวะซึมเศร้า HRSR>25	113